

IV

(Информация)

ИНФОРМАЦИЯ ОТ ИНСТИТУЦИИТЕ, ОРГАНИТЕ, СЛУЖБИТЕ И АГЕНЦИИТЕ
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

СЪВЕТ

**Заключения на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи
в рамките на Съвета, относно предотвратяването на радикализацията, водеща до свързан
с насилие екстремизъм**

(2016/C 467/02)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА ПРАВИТЕЛСТВОТА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

КАТО ПРИПОМНЯТ политическия контекст на този въпрос, изложен в приложението, и по-специално Декларацията относно популяризирането чрез образование на гражданските и общите ценности — свобода, толерантност и недискриминация⁽¹⁾, и

КАТО СЪЗНАВАТ, че:

- Европейският съюз е общо пространство за изграждане на просперираща и мирна зона на съжителство и зачитане на многообразието на основата на общи ценности и принципи, признати в член 2 от Договора за Европейския съюз,
- предизвикателствата, пред които неотдавнашните терористични действия изправиха Европа, подчертават неотложната нужда от предотвратяване и противодействие на радикализацията, водеща до свързан с насилие екстремизъм⁽²⁾. Много заподозрени в тероризъм лица се оказват радикализирани граждани на Европейския съюз, като често това са поддали се на идеологическите влияния на външни фактори, използващи мощни и гъвкави технологични средства за вербуване и въвличане, в допълнение към методите на личния контакт,
- човешките и социални условия, които осигуряват благоприятна почва за радикализация, особено сред младите хора, са сложни и разнородни и могат да включват: дълбоко чувство за лично и/или културно отчуждение, реални и/или въображаеми проблеми, ксенофобия и дискриминация, ограничени възможности за образование, обучение или заетост, социална маргинализация, деградираща градска и селска среда, геополитически интереси, изкривяване на идеологическите и религиозните убеждения, неструктурирани семейни връзки, лична травма или проблеми, свързани с психичното здраве,
- предизвикателствата пред преодоляването на заложи в обществото уязвимости спрямо радикализация и пред идентифицирането и обезвреждането на идеологическите фактори за свързан с насилие екстремизъм изисква общоинституционално обединяване на участници от различни области на политиката,
- от съществено значение е да се разгледат всички видове радикализация, която води до свързан с насилие екстремизъм, независимо от религиозната и/или политическа идеология, която стои зад него;

ПРИЗНАВАТ неотложната необходимост от междусекторно сътрудничество, както и от подкрепа на ЕС за действията на държавите членки в предотвратяването на радикализацията, за да опазим нашия начин на живот и осигурим по-добри възможности за младите хора⁽³⁾;

ПОДЧЕРТАВАТ, че е важно да се засили сътрудничеството с международните организации, активно участващи в предотвратяването на радикализацията и утвърждаването на правата на човека, например ООН (по-специално ЮНЕСКО), Съвета на Европа, ОИСР и други международни форуми;

⁽¹⁾ Декларацията относно популяризирането чрез образование на гражданските и общите ценности — свобода, толерантност и недискриминация, Париж, 17 март 2015 г.

⁽²⁾ Като съзнават, че не всяка радикализация води неизбежно до свързан с насилие екстремизъм, за краткост на текста по-нататък се говори само за „радикализация“.

⁽³⁾ Декларация от Братислава от 16 септември 2016 г.

ПРИВЕТСТВАТ съобщението на Комисията ⁽¹⁾ за подпомагане на предотвратяването на радикализацията, водеща до насилнически екстремизъм;

Превантивната роля на образованието и работата с младежта

ИЗРАЗЯВАТ СЪГЛАСИЕ, че образованието и обучението, включително формалното, неформалното и самостоятелното учене, представляват мощно средство за утвърждаване на общите ценности ⁽²⁾, напр. чрез образование в областта на правата на човека и гражданско образование, образователни програми, насочени към извличане на поуки от миналото, и приобщаваща среда за учене, насърчаване на участието, социална мобилност и социално приобщаване, като по този начин полагат по-здрави основи за обществото и демократичния живот;

ИЗРАЗЯВАТ СЪГЛАСИЕ, че работата с младежта, масовият спорт и културните дейности също могат да бъдат ефективно средство за достигане до младите хора, изложени на риск от радикализация. Тъй като те произхождат от различни среди, от съществено значение е изграждането на индивидуален подход;

ПОДЧЕРТАВАТ, че е от съществено значение да се забелязват проявите на бъдещо тревога поведение и да се реагира на ранните признаци на радикализация, като всички заинтересовани страни ⁽³⁾ контактуват помежду си и работят в тясно сътрудничество с родители, връстници и по-широк семеен кръг;

ИЗТЪКВАТ, че макар когнитивните умения да са все така от първостепенно значение, социалните, гражданските и междукултурните компетентности, комуникационните умения и уменията за решаване на конфликти, емпатията, отговорността, критичното мислене и медийната грамотност ⁽⁴⁾ трябва да се развиват равностойно в процеса на учене;

ИЗРАЗЯВАТ СЪГЛАСИЕ, че учителите, педагозите ⁽⁵⁾ и другите преподаватели трябва да бъдат по-добре обучени и да разполагат с повече възможности за работа с многообразието и потребностите на всички учещи, както и да им предават общите ценности чрез положителни послания, житейски опит и миролюбив светоглед;

ЧИТАТ, че превенцията на радикализацията следва да се подпомага чрез действия, финансирани по-специално от програмата „Еразъм+“, европейските структурни и инвестиционни фондове, „Хоризонт 2020“, „Творческа Европа“, „Европа за гражданите“, програмата „Права, равенство и гражданство“ и фонд „Вътрешна сигурност“;

Свързаното със сигурността измерение на мерките срещу радикализацията

- ОТБЕЛЯЗВАТ, че радикализацията, водеща до тероризъм и свързан с насилие екстремизъм, поражда за сигурността на нашите граждани значителни и променящи се предизвикателства, които трябва да бъдат обстойно разгледани, преди всичко от държавите членки, по-специално на местно равнище, но също така и с координирана подкрепа на равнище ЕС в съответствие с Договорите;
- ОТБЕЛЯЗВАТ, че неотдашните терористични нападения и опити за нападения в Европа показват, че глобалната заплаха от тероризъм е вече по-децентрализирана, по-сложна и в много отношения по-трудна за откриване, което се дължи отчасти на все по-бърз процес на радикализация;
- ВЗЕМАТ ПОД ВНИМАНИЕ, че е възможно броят на завърналите се лица, в това число по-специално на завръщащите се чуждестранни бойци терористи, техните семейства и непълнолетните лица, да се увеличи;
- ПРИЗНАВАТ, че за категорични действия в отговор на транснационалната заплаха от радикализация, наред с вътрешните за ЕС превантивни мерки, се изисква своевременно осъществяване на външните действия на ЕС за справяне с първопричините за нея, по-специално с акцент върху сътрудничеството със и подкрепата за региона на Западните Балкани, Турция и Северна Африка;

Борба с терористичната пропаганда и речта на омразата онлайн

- ОТБЕЛЯЗВАТ, че е необходимо да се привлекат към участие и да се сътрудничи с доставчиците на услуги в борбата срещу незаконни насаждащи омраза изявления онлайн ⁽⁶⁾, при пълно зачитане на свободата на изразяване на мнение, с оглед на ролята на социалните медии като основен инструмент за целенасочено търсене на контакти с потенциални радикализирани лица, възбуждане на интерес у тях и активирането им за извършване на актове на насилие, и ПОДЧЕРТАВАТ значението на подход с участието на множество заинтересовани страни ⁽⁷⁾;

⁽¹⁾ 10466/16.

⁽²⁾ Договор за Европейския съюз, член 2.

⁽³⁾ Док. 9640/16 — например учители, преподавателски състав в университетите, социални работници, работещи с младежи специалисти, лица, предоставящи здравни услуги, доброволци, съседи, спортни треньори, религиозни и неформални лидери, местни полицейски служители.

⁽⁴⁾ 9641/16.

⁽⁵⁾ За целите на настоящия текст понятието „педагог“ се отнася за лицата, предоставящи формално, неформално и/или самостоятелно обучение.

⁽⁶⁾ Кодекс за поведение относно борбата с незаконни насаждащи омраза изявления онлайн, 31 май 2016 г. (Комисията заедно с Facebook, Twitter, YouTube и Microsoft).

⁽⁷⁾ Като отбелязват в тази връзка предложението на Комисията (док. 9479/16) за разширяване обхвата на някои разпоредби на Директивата за аудиовизуалните медийни услуги, по-специално забраната на подбуждането към насилие и омраза на платформи за споделяне на видео файлове.

- ПОДЧЕРТАВАТ ролята на интернет форума на ЕС за разработване на способи за намаляване на достъпността на терористично съдържание онлайн и за предоставяне на партньорите от гражданското общество на повече възможности за реализиране на алтернативни послания онлайн;
- ПРИЗНАВАТ стойностната работа, извършена от Агенцията на ЕС за основните права (FRA), Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията (RAN) и нейния център за високи постижения и от Консултативния екип за стратегически комуникации относно Сирия (SSCAT), и ИЗГЪКВАТ значението на изграждането на адекватна връзка между националните и местните участници;
- СЧИТАТ, че инициативите онлайн и офлайн, предоставящи алтернативни, положителни и умерени послания, могат да бъдат от решаващо значение за насърчаване на взаимното уважение и предотвратяване на радикализацията; ОТБЕЛЯВАТ необходимостта от по-нататъшна оценка и анализ на въздействието на посланията за борба с радикализацията,

ПРИКАНВАТ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

- да насърчават сътрудничеството между институциите за образование и обучение, местните общности, местните и регионалните администрации, родителите, по-широкия семеен кръг, практикуващите специалисти в сферата на младежта, доброволците и гражданското общество с цел усиление на приобщаването и засилване на чувството на принадлежност и положителна идентичност,
- да разширяват компетентностите на учителите, педагозите и другите преподаватели, така че да могат да разпознават ранните признаци на радикализирано поведение и да провеждат „трудни разговори“⁽¹⁾, с които да повеждат с ученици и други млади хора диалог по чувствителни теми, свързани с лични чувства, принципи и убеждения,
- При необходимост да използват съществуващите или да разработват нови инструменти и материали за учителите, педагозите и другите преподаватели, включително мрежи, където те могат да се консултират и споделят насоки за това как да се справят с трудни случаи, както и „горещи линии“ в помощ на младите хора,
- да стимулират глобалното и гражданското образование, както и доброволческата дейност, да подобряват социалните, гражданските и межкултурните компетентности,
- да насърчават приобщаващото⁽²⁾ образование за всички деца и млади хора, като в същото време се борят срещу расизма, ксенофобията, тормоза и дискриминацията на каквото и да е основание,
- с подкрепата на Комисията и на имащите отношение агенции на ЕС да разгледат въпроса с използването на интернет за радикализация, водеща до тероризъм и набиране на терористи, по-специално чрез развиване на сътрудничеството с доставчиците на услуги, сътрудничеството за стратегическа комуникация и, когато е целесъобразно, със звената за сигнализиране на незаконно съдържание в интернет, като се съблюдават основните права и се спазват задълженията по международното право,
- да оказват подкрепа за работата на интернет форума на ЕС и работата на Европейския център за борба с тероризма (ECTC) към Европол, и по-специално работата, извършвана от EU IRU,
- да оказват подкрепа на организациите на гражданското общество за насърчаване на взаимното уважение и да се борят с престъпленията от омраза, изказванията, насаждащи омраза, и терористичната пропаганда с положителни алтернативи на пропагандата и идеологиите на свързания с насилие екстремизъм, както и да разработват контрапропаганда на идеологиите на свързания с насилие екстремизъм,
- да използват разгърнатите из целия ЕС мрежи, за да продължат обмена на „най-добри практики“ в областта на борбата с радикализацията, напр. центъра за високи постижения на Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията (RAN),
- с прехода на Консултативния екип за стратегически комуникации относно Сирия (SSCAT) към Европейската мрежа за стратегическа комуникация (ESCN) да продължат да използват услугите за консултации и обмен на информация, предлагани от последната, с цел разбиране и по-добро реагиране на радикализацията и поляризацията на общностите в Европа, напр. като включат персонал към ESCN в Брюксел,
- да продължат да разработват програми за дерадикализация, прекратяване на участието и превъзпитание на завръщащи се лица, включително по-специално завръщащи се чуждестранни бойци терористи, техните семейства и непълнолетни лица;

⁽¹⁾ Манифест на Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията (RAN) — Овластяване за преподавателите и училищата.

⁽²⁾ Както се посочва в Съвместния доклад за 2015 г. на Съвета и на Комисията относно прилагането на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („Образование и обучение 2020“) (2015/C-417/04).

ПРИЗОВАВА Комисията:

- да продължава в тясно сътрудничество с държавите членки работата по специфичен набор от инструменти ⁽¹⁾, основан на най-добри практики, за работещите с младежи специалисти, за да се подпомогне на младите хора да развият своите демократична устойчивост, медийна грамотност, толерантност, критично мислене и умения за разрешаване на конфликти,
- да стимулира и подкрепя партньорското обучение и научните изследвания за учителите, педагозите и другите преподаватели, експертите, определящите политиките лица и изследователите, за да се даде възможност за обмен на най-добри практики и по-добро разбиране на проблема с радикализацията, включително разработване на рамка на политиките и изготвяне на онлайн сборник с добри практики ⁽²⁾,
- като се има предвид неотложното и изключително многообразно предизвикателство за предотвратяване и борба с радикализацията, да организира конференция с множество участници ⁽³⁾, на която да се срещнат различни сектори и имащи отношение заинтересовани страни (напр. в областта на правосъдието, вътрешните работи, образованието, младежта, спорта, културата и социалните въпроси) и младежи,
- да насърчава взаимното разбирателство и уважение между учащите се и другите млади хора от ЕС и трети държави чрез пряк и виртуален обмен, напр. разширяване обхвата на мрежата eTwinning Plus до избрани съседни държави на ЕС и виртуален младежки обмен по линия на Еразъм+,
- да насърчава преките контакти между младежите с неравностоен произход и положителните ролеви модели, напр. хора на изкуството, спортисти или предприемачи, и всякакви примери за успех, имащи отношение към младите хора, за да ги вдъхновява чрез действителен житейски опит ⁽⁴⁾. За да се подпомогне създаването на надеждни положителни алтернативи на пропагандата на свързания с насилие екстремизъм, може също така лица, които преди са били радикализирани, да говорят за своя опит,
- да насърчава сътрудничеството с доставчиците на услуги, като приветства активното участие на цифровата промишленост и гражданското общество, и разработването на инициативи за допълнително подсилване на ефективното отстраняване на терористично съдържание (по-специално чрез разработването на съвместна платформа за сигнализиране за незаконно съдържание в интернет) и за разпространяване на алтернативи на пропагандата на свързания с насилие екстремизъм, по-специално чрез обявената програма за овластяване на гражданското общество,
- да се опира на работата на Агенцията на Европейския съюз за основните права при насърчаването на взаимното уважение, недискриминацията, основните свободи и солидарността навсякъде в ЕС,
- да взема предвид настоящите заключения при изготвянето и изпълнението на предложените действия.

⁽¹⁾ Текуща дейност на експертната група по въпросите на работата с младежта за активно гражданство, предотвратяване на маргинализацията и радикализацията, която води до насилие, съгласно изложеното в Европейския работен план за младежта за периода 2016—2018 г. (ОВ С 417, 15.12.2015 г., стр. 1).

⁽²⁾ В областта на компетентност на работната група в рамките на „Образование и обучение 2020“ във връзка с Декларацията относно популяризирането чрез образование на гражданските и общите ценности — свобода, толерантност и недискриминация.

⁽³⁾ Напр. редовната конференция на високо равнище по въпросите на радикализацията, организирана от RAN.

⁽⁴⁾ Мрежата ще бъде управлявана на местно равнище от националните агенции по „Еразъм+“, което също така ще даде възможност за адаптирането ѝ към местните условия.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Като приема настоящите заключения, Съветът ПРИПОМНЯ по-специално следното:

- Стратегията на ЕС за борба с тероризма (14469/4/05)
- Преработената стратегия на ЕС за борба срещу радикализацията и набирането на терористи (9956/14)
- Заключенията на Съвета по външни работи от 9 февруари 2015 г. относно борбата с тероризма (6026/15)
- Заседанието на Европейския съвет от 12 февруари 2015 г., по време на което държавните и правителствените ръководители призоваха за всеобхватен подход, включително инициативи в областта на социалната интеграция, в т.ч. и такива, които са от голямо значение за предотвратяване на радикализацията, водеща до насилие.
- Декларацията относно популяризирането чрез образование на гражданското участие и общите ценности — свобода, толерантност и недискриминация, приета на неофициалната среща на министрите на образованието от Европейския съюз в Париж на 17 март 2015 г.
- Европейската програма за сигурност (8293/15)
- Проекта за заключенията на Съвета относно обновената стратегия за вътрешна сигурност на Европейския съюз за периода 2015—2020 г. (9798/15)
- Заключенията на Съвета на Европейския съюз и на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно засилване на действията на наказателното правосъдие в отговор на радикализацията, водеща до тероризъм и насилствен екстремизъм (14419/15)
- Съвместния доклад за „Образование и обучение 2020“ от ноември 2015 г. относно образованието и обучението (14440/1/15 REV 1)
- Бележката от координатора на ЕС за борбата с тероризма до Съвета „Актуално състояние на изпълнението във връзка с изявлението на членовете на Европейския съвет от 12 февруари 2015 г., заключенията на Съвета по ПВР от 20 ноември 2015 г. и заключенията на Европейския съвет от 18 декември 2015 г.“ (6785/16)
- Съвместното изявление на министрите на правосъдието и вътрешните работи от ЕС и представителите на институциите на ЕС относно терористичните нападения в Брюксел на 22 март 2016 г., в което се настоява за 10 мерки в областта на борбата с тероризма, включително да се продължи разработването на превантивни мерки (7371/16)
- Съобщението относно изпълнението на Европейската програма за сигурност с цел борба срещу тероризма и подготвяне на условията за ефективен и истински Съюз на сигурност (8128/16)
- Заключенията на Съвета от 30 май 2016 г. относно ролята на сектора на младежта в рамките на интегриран и междусекторен подход за предотвратяване и борба с водещата до насилие радикализация сред младите хора (9640/16)
- Заключенията на Съвета от 30 май 2016 г. относно развиване на медийна грамотност и критично мислене чрез образование и обучение (9641/16)
- Заключенията на Съвета относно прилагането на Хартата на основните права през 2015 г. (и по-специално частта относно недискриминацията, изказванията, проповядващи омраза, расизма и ксенофобията) (10005/16)
- Декларацията от Братислава от 16 септември 2016 г.
- Обновената стратегия за вътрешна сигурност на Европейския съюз и документа за изпълнение на борбата с тероризма: втора половина на 2016 г. (11001/1/16 REV 1)
- Първия доклад за напредъка по създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност от 12 октомври 2016 г. (СОМ(2016) 670 final)